

Notitie

Contactpersoon Bas Bakker (+31 62 50 73 56 2)

Datum 19 juli 2012

Kenmerk N001-1210823EDR-baw-V01-NL

Toetsing beschermde natuurwaarden reclamemast A1 te Barneveld

In opdracht van OOHA Media heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving van de plaatsing van een verlichte reclamemast langs de A1 bij Barneveld. De reclamemast zal een hoogte hebben van circa 20 m, met aan weerszijden digitale schermen van 7,68 bij 12,80 m met ledverlichting.

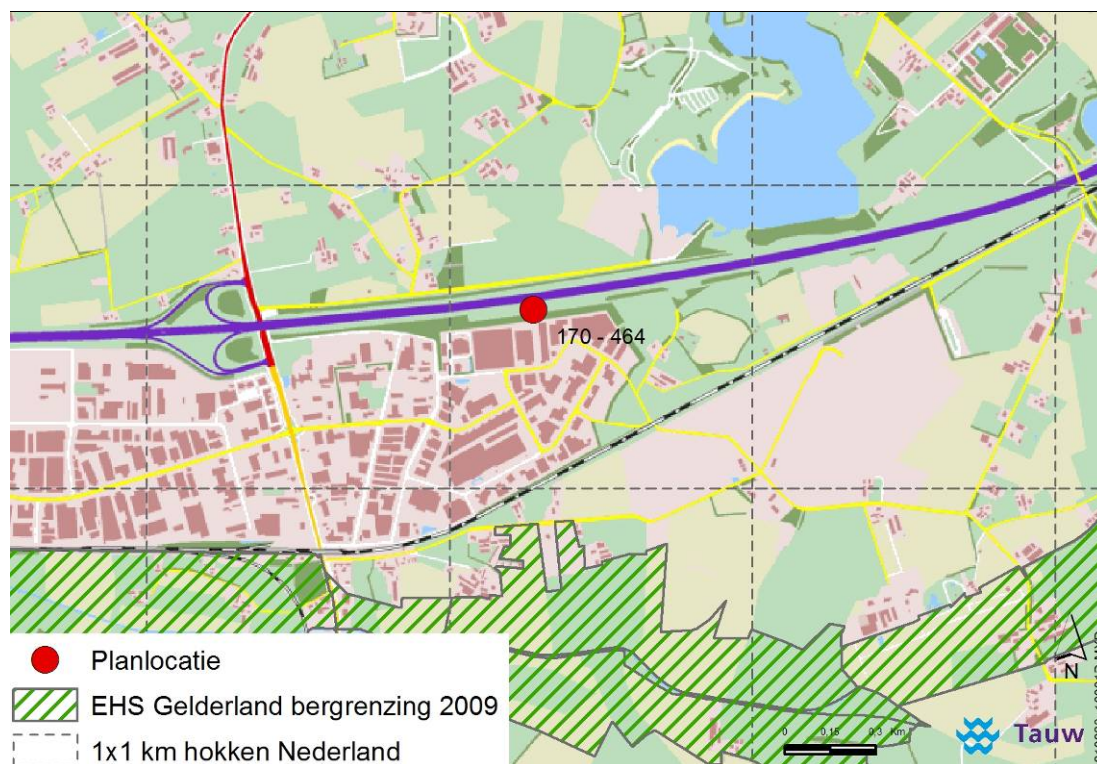
In deze notitie wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Welke natuurwetgeving is van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving?
- Welke consequenties zijn daar aan verbonden?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

Ligging ten opzichte van beschermd natuurgebied

In een straal van 5 km liggen geen gebieden die zijn beschermd onder de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur ligt ongeveer 700 m ten zuiden van het plangebied (zie figuur 1.1). Gezien het karakter en omvang van de ingreep worden effecten op Natura 2000-gebieden en Ecologische Hoofdstructuur niet verwacht. Deze toetsing richt zich daardoor alleen op het beschermingsregime voortkomend uit de Flora- en faunawet.

Naast de bescherming van soorten uit tabel 1, 2 en 3 uit de Flora- en faunawet, kent deze wet een zorgplicht. Deze zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Figuur 1.1 Ligging planlocatie ten opzichte van Ecologische Hoofdstructuur

Methode

De mogelijke aanwezigheid van beschermde planten- en/of diersoorten is in eerste instantie bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Een oriënterend veldbezoek op 18 juli 2012
- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data

Het oriënterende veldbezoek betreft geen volledige inventarisatie, maar is erop gericht te controleren in hoeverre soorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen of in hoeverre de locatie voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen.

Op basis van het oriënterend veldbezoek, habitateisen van soorten en deskundigenoordeel is een selectie gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden en/of aantoonbaar aanwezig zijn op basis van inventarisaties. De beoogde ingreep is vervolgens getoetst op deze selectie van soorten.

Huidige situatie

De planlocatie is gelegen langs de A1 in Barneveld, ten noorden van bedrijventerrein Harselaar. In figuur 1.1 is de ligging van het plangebied indicatief weergegeven. De mast komt achter het perceel van Hanzeweg 17 te staan. De lichtmast zal worden geplaatst in een groenstrook met verruigd grasland en kleine bomen.

In de verruigde strook grasland staan ondermeer Grote brandnetel; grassen, zoals Gestreepte witbol; Wilde lijsterbes; Spaanse aak en enkele wintereiken. Deze vegetatie rondom de planlocatie is niet hoger dan ongeveer 3 m. De wintereiken zijn de grootste bomen in de directe omgeving en hebben een stamdiameter van hoogstens 10 cm.

Directe omgeving plangebied

Ten noorden van de strook verruigd grasland waarin de lichtmast komt te staan, ligt achtereenvolgens: een voetpad, een fietspad, een droge, kruidenrijke greppel met daarin straatlantaarns, een toegangsweg voor auto's, een strook grasland, de A1 en een bossage (op ongeveer 100 m afstand vanaf de planlocatie). In onderstaand figuur is een impressie van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.2 Impressie plangebied (voornamelijk foto linksboven) en omgeving

Effectbeoordeling beschermde soorten

Op basis van verschillende literatuurbronnen is nader bekeken welke door de Flora- en faunawet zwaarder beschermde soorten (tabel 2 of 3) in of in de omgeving van het plangebied voorkomen. Op basis van habitateisen, het oriënterend veldbezoek en deskundigenoordeel is een selectie gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden.

Flora

In wijde omgeving van het plangebied komen verschillende vanuit de Flora- en faunawet zwaarder beschermde plantensoorten voor. De aangetroffen biotoop waarin het plangebied zich bevindt, is geen geschikte groeilocatie beschermde planten. Het betreft een vrij nutriëntenrijke biotoop, die droog en vervuigd is. Daarbij wordt het onderhouden als bermvegetatie, en wordt het verstoord door de naastgelegen wegen. Er zijn in deze biotoop enkel algemeen voorkomende soorten waargenomen. Gezien het biotoop, het intensieve gebruik en onderhoudswerkzaamheden worden effecten op beschermde plantensoorten niet verwacht.

Grondgebonden zoogdieren

Op basis van verspreidingsgegevens [Broekhuizen et al. 1992] kunnen Steenmarters en Eekhoorns in het plangebied voorkomen. De Eekhoorn maakt zijn nestlocaties hoog in bomen. Dergelijke nesten zijn niet waargenomen rondom de planlocatie, vanwege het ontbreken van oude hoge bomen en bosrijk gebied. Het gebied zal daarom ook geen belangrijk leefgebied zijn voor de Eekhoorn. Negatieve effecten op de Eekhoorn van de voorgenomen ontwikkeling zijn dan ook uit te sluiten.

De Steenmarter heeft in zijn territorium verschillende verblijfplaatsen, waaronder steenachtige verblijfplaatsen zoals spouwmuren of zolders van gebouwen. De Steenmarter is wel waargenomen in directe omgeving van het plangebied, op het bedrijventerrein. Omdat in het plangebied zelf geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig zijn voor de Steenmarter, zal het hooguit worden gebruikt als foerageergebied. Deze functie wordt niet aangetast. Overige beschermde zoogdieren worden in de directe omgeving van de planlocatie niet verwacht.

Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Op basis van verspreidingsgegevens [Limpens et al., 1997] kunnen diverse soorten vleermuizen in het plangebied voorkomen. Belangrijke leefgebiedfuncties voor vleermuizen zijn: vaste rust- en verblijfplaatsen in met name spouwmuren van gebouwen en hollen in oude bomen, vliegroutes zoals langs bomenrijen of lijnvormige waterpartijen en foerageergebied; zoals bos. Vanwege het ontbreken van gebouwen en geschikte bomen, kan aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied worden uitgesloten. De bomenrij in de berm waarin de lichtmast zal worden geplaatst kan worden gebruikt ter navigatie door vleermuizen (vliegroute) en foerageergebied. De beperkte omvang van de ontwikkeling zorgt ervoor dat het lijnvormig niet wordt verstoord. Toegenomen lichtverstoring door de mast is respectievelijk klein, gezien langs het fietspad ook al een rij straatlantaarns staat. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van ledverlichting dat niet naar beneden schijnt. Aangezien de schermen op 20 m hoogte hangen, worden effecten op vliegroutes en eventueel foerageergebied niet aangetast. Hierdoor wordt negatief effect op de (staat van instandhouding van) vleermuizen door de voorgenomen ontwikkeling, niet verwacht.

Vogels

De soortgroep vogels heeft in de Flora- en faunawet een bijzondere status: Alle broedende vogels, de in functie zijnde nesten en de functionele omgeving hiervan zijn beschermd. Het broedseizoen van vogels loopt globaal van maart tot en met juli. Van een aantal soorten zijn de nesten ook buiten de broedperiode beschermd. Hierin wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën. Nesten uit categorie 1 tot en met 4 zijn altijd jaarrond beschermd, en nesten uit categorie 5 zijn jaarrond beschermd indien zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat verantwoorden, bijvoorbeeld wanneer in omgeving zeer beperkt alternatieve nestgelegenheid beschikbaar is. Indien dit niet het geval is, zijn ook nesten uit categorie 5 alleen beschermd indien er sprake is van een broedgeval.

Jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen tijdens het veldbezoek en worden niet verwacht. Het plangebied ligt niet in bosrijk gebied, er staan geen grote bomen met spleten of holen waarin kan worden gebroed en er zijn geen gebouwen aanwezig die kunnen worden gebruikt als nestlocatie door Huismus of Gierzwaluw. Er zijn tijdens terreinbezoek geen (niet jaarrond beschermde) broedvogelnesten aangetroffen. Negatieve effecten door lichtverstrooiing op jaarrond beschermde nesten zullen dan ook niet optreden. In de bossages langs het fietspad kunnen algemene soorten gaan broeden. Indien de mast buiten het broedseizoen geplaatst wordt, zal op voorhand geen overtreding van de Flora- en faunawet optreden.

Amfibieën

Amfibieën zijn diersoorten die zich ophouden in of nabij oppervlakte wateren, maar ook in braakliggende terreinen aanwezig kunnen zijn. Stedelijk gebied biedt voor amfibieën in principe echter geen geschikte leefomgeving, daarnaast is er in de directe omgeving van het plangebied geen oppervlaktewater aangetroffen. De aanwezigheid van tabel 2- of 3-amfibiesoorten kan daarom doorgaans worden uitgesloten. Het veldbezoek heeft bevestigd er geen geschikt habitat aanwezig is voor beschermde amfibieën.

Reptielen

Nog meer dan bij amfibieën geldt voor reptielen dat zij gebonden zijn aan specifieke biotopen als (stuif)zanden, heideterreinen, (broek)bossen en andere. Stedelijk gebied biedt op voorhand geen geschikte biotoop voor reptielen. Het veldbezoek heeft bevestigd er geen geschikt habitat aanwezig is voor beschermde reptielen. De aanwezigheid van reptielen en effecten hierop wordt daarom uitgesloten.

Vissen

In het plangebied is geen voor beschermde vissoorten geschikt oppervlaktewater aanwezig. De aanwezigheid van en effecten op beschermde vissen is daarom uitgesloten.

Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden

Diverse dagvlinders, libellen en overige ongewervelden (kevers en weekdieren) hebben in de Flora- en faunawet een beschermde status. In ruime omgeving van het plangebied komt het Heideblauwtje (dagvlinder) voor. Tijdens het veldbezoek bleek voor deze soort geen geschikt biotoop (heide) aanwezig te zijn in omgeving van het plangebied. Hierdoor zijn effecten van de beoogde ontwikkeling op zwaardere beschermde soorten binnen de genoemde soortgroepen, uit te sluiten.

Conclusies Flora- en faunawet

In de onderstaande tabel zijn de beschermde tabel 2- en 3-soorten uit de Flora- en faunawet opgenomen waarvan niet uitgesloten kan worden dat zij geschaad worden door de ingreep. Eventueel overtreden verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet zijn eveneens weergegeven.

Tabel 1.1 Aangetroffen of verwachte beschermde soorten (Ffw tabel 2 of 3) die mogelijk geschaad worden

Soortgroep	Tabel 2 en 3-soorten nabij planlocatie	Verbodsbepalingen*
Flora	<i>Niet aanwezig</i>	<i>N.v.t.</i>
Zoogdieren	<i>Geen effect</i>	<i>N.v.t.</i>
Broedvogels	Geen effect, mits werkzaamheden buiten broedseizoen	<i>N.v.t.</i>
<i>tijdens broedseizoen</i>		
Broedvogels, <i>vaste verblijfplaatsen</i>	<i>Niet aanwezig</i>	<i>N.v.t.</i>
Vleermuizen	<i>Geen effect</i>	<i>N.v.t.</i>
Reptielen	<i>Niet aanwezig</i>	<i>N.v.t.</i>
Amfibieën	<i>Niet aanwezig</i>	<i>N.v.t.</i>
Vissen	<i>Niet aanwezig</i>	<i>N.v.t.</i>
Dagvlinders	<i>Niet aanwezig</i>	<i>N.v.t.</i>
Libellen	<i>Niet aanwezig</i>	<i>N.v.t.</i>
Overige ongewervelden	<i>Niet aanwezig</i>	<i>N.v.t.</i>

* Toelichting verbodsbepalingen tabel:

Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, vernielen, beschadigen of verwijderen van beschermde planten

Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren

Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren

Artikel 13: Verbod: onder zich hebben van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

Geconcludeerd wordt dat er door de ontwikkeling geen overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet optreedt, mits de reclamemast buiten het broedseizoen geplaatst wordt.

Broedende vogels

Alle broedende vogels, hun broedplaatsen en de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd tijdens de broedperiode. Het verwijderen van bomen en struiken dienen gezien te worden als een voor vogels versturende activiteit en dienen daarom buiten het vogelbroedseizoen te starten of te worden uitgevoerd. Door het onaantrekkelijk maken (en houden) van het plangebied voor en tijdens de bouwfase, kan eventuele (nieuw)vestiging van broedende vogels voorkomen worden. Gezien het beperkte oppervlak van het plangebied, is de kans beperkt dat door de werkzaamheden broedgevallen worden verstoord.

Geldigheid

Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en het verwijderen van vegetatie, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in ongebruik raken van grond en/of bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren (drie tot vijf) geldig.

Literatuur

[Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff en De Vlinderstichting, 2006]
De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

[Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992]
Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Creemers, R.C.M. en J.J.C.W. van Delft (RAVON), 2009]
De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht, 2009, ISBN 978-9050-113007.

[Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002]
De Nederlandse Libellen (Odonata), Nederlandse fauna 4. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.